

	<b>СИЛАБУС</b> <b>НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА</b>	
	<b>Рівень вищої освіти</b>	Другий (магістерський)
	<b>Галузь знань</b>	01 Освіта/Педагогіка
	<b>Спеціальність</b>	011 Освітні, педагогічні науки
	<b>Спеціалізація</b>	
	<b>Освітня програма</b>	«Освітологія»
	<b>Вид дисципліни</b>	Науково-педагогічна практика
	<b>Рік підготовки, семестр</b>	1 рік, II семестр
	<b>загальна кількість годин/кредитів</b>	180 годин / 6 кредитів
<b>Мова викладання</b>	Українська	
<b>1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b>		
<b>Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)</b>	Пров. Фанінський, 3, ауд. 219, Харків	
<b>2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b>		
<p>Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до <u>«Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)»</u> і закріплена Програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Для успішного проходження науково-педагогічної практики необхідним для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- відвідування навчальних занять, що проводить керівник практики;</li> <li>- опрацювання матеріалу для підготовки та проведення навчальних занять;</li> <li>- самостійне проведення фрагментів лекцій, семінарського заняття із одного з освітніх компонентів дисциплін педагогічного циклу за предметною спеціалізацією;</li> <li>- проведення залікової лекцій (бінарної, разом з науковим керівником).</li> <li>- розроблення презентації та тестових завдань до змісту лекції;</li> <li>- взаємовідвідування лекцій, семінарів, що проводять одногрупники;</li> <li>- розробка сценарію та проведення кураторської години за планом куратора групи;</li> <li>- виконання завдань відповідно до теми своєї кваліфікаційної роботи;</li> <li>- обов'язковою є присутність здобувача на консультативній лекції-конференції та підсумковій конференції.</li> </ul> <p>Захист результатів відбувається на підсумковій конференції. Здобувачем, який не виконав програму практики, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. За поданням декана на підставі заяви здобувача вищої освіти для ліквідації академічної заборгованості йому призначається повторне проходження практики без відриву від навчального процесу в університеті (індивідуальний графік навчання на період практики).</p>		
<b>Пререквізити навчальної дисципліни</b>	Опанування змісту навчальних дисциплін: ОК1. Філософія української культури і освіти; ОК2. Психологія розвитку особистості; ОК3. Адміністративний менеджмент. ОК5. Продуктивна педагогіка та методика викладання педагогічних дисциплін; ОК6. Освітні вимірювання та педагогічний моніторинг; ОК7. Ліцензування й акредитація освітньої діяльності; ОК8. Цифрова дидактика.	
<b>3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b>		
<b>Призначення дисципліни</b>	Навчальна дисципліна «Науково-педагогічна практика» призначена для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Програма дисципліни дає можливість здобувачам вищої освіти поглибити свої практичні навички та уміння у галузі розв'язання професійних завдань, набуття ними практичних навичок	

	використання різноманітних методів і форм роботи в аудиторії, підготовки матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи
<b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b>	<i>Метою науково-педагогічної практики є: оволодіння здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти компетенціями, необхідними для розв'язання складних професійних задач забезпечення якості навчання і викладання, педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, проведення науково-педагогічних досліджень і впровадження їх результатів в інноваційну практику, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.</i>
<b>Завдання вивчення навчальної дисципліни</b>	Основними завданнями науково-педагогічної практики є формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей
<b>4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ</b>	
<b>Сформовані компетентності</b>	<b>Інтегральна</b>
	ІК – Здатність особи розв'язувати складні професійні задачі забезпечення якості навчання і викладання, педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, проведення досліджень і впровадження їх результатів в інноваційну практику, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
	<b>Загальні</b>
	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, проектувати особистісний і професійний розвиток. ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації з урахуванням соціального, гендерного та вікового розмаїття учасників освітнього процесу. ЗК7. Здатність гармонізувати групову взаємодію учасників освітнього процесу, виявляти лідерство, використовувати сучасні технології управління. ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, виявляти повагу різноманітності та мультикультурності. ЗК10. Здатність проводити педагогічне дослідження, добирати відповідні методи, сучасні методики та інструменти обробки й інтерпретації даних.
	<b>Спеціальні (фахові)</b>
	СК2. Здатність розробляти та застосовувати нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освіти й педагогіки, критично оцінювати ефективність різних технологічних рішень організації освітнього процесу. СК3. Здатність усвідомлювати суть основних закономірностей психічного розвитку людини, виявляти та використовувати в практичній/дослідницькій діяльності психологічні характеристики вікових періодів, методи дослідження психології розвитку. СК4. Здатність здійснювати педагогічну діагностику й моніторинг різних аспектів педагогічного процесу,

	<p>застосовувати інструменти освітніх вимірювань, забезпечувати оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.</p> <p>СК5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти, створювати індивідуалізоване навчальне і/або підтримуюче середовище.</p> <p>СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності, застосовувати технології й інструменти тьюторства, коучингу, консультування, фасилітації, прогнозування, підтримки освітніх стартапів.</p> <p>СК9. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в освітній та дослідницькій діяльності.</p> <p>СК10. Здатність здійснювати науковий, методичний супровід продуктивної педагогічної діяльності, забезпечувати сприятливі умови для кожного здобувача освіти залежно від його потреб, можливостей, здібностей та інтересів.</p> <p>СК11. Здатність демонструвати культуру і техніку мовлення (усно і письмово), застосовувати культурно-історичну аргументацію під час підготовки і оприлюднення наукових доповідей, педагогічної дискусії, полеміки у широкій професійній спільноті з метою популяризації власного педагогічного досвіду і результатів наукових досліджень.</p>
<p><b>Програмні результати навчання</b></p>	<p>РН2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.</p> <p>РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів, популяризації національної історико-культурної спадщини.</p> <p>РН5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, методики викладання педагогічних дисциплін, управляти навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти й об'єктивно оцінювати результати навчання.</p> <p>РН7. Створювати відкрите психологічно безпечне, здоров'язбережувальне освітнє середовище, зокрема віртуальне, спрямоване на забезпечення результатів навчання, надавати рекомендації щодо його поліпшення.</p> <p>РН8. Викладати освітні компоненти в закладах вищої освіти на високому рівні, визначати цілі навчання, створювати новий освітній контент, використовувати новітні методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення програмних результатів навчання.</p> <p>РН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у різних джерелах, аналізувати, систематизувати, оцінювати її достовірність та релевантність, оперувати технологіями інтерпретації даних.</p> <p>РН11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук, науковий, методичний супровід навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти і професійного розвитку колег.</p>

	<p>PH12. Визначати структуру власної діяльності, рівні вчинкової активності учасників освітнього процесу, аналізувати психолого-педагогічні ситуації з позицій вікової психології, інтерпретувати результати педагогічного експерименту.</p> <p>PH13. Здійснювати педагогічне оцінювання результатів навчання для внутрішнього забезпечення якості освіти, проводити самооцінювання освітньої діяльності.</p> <p>PH14. Створювати професійний е-образ, власний імідж, реалізувати життєві і кар'єрні цілі за принципом пріоритетності.</p>
--	--

### **5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК**

Викладання в закладі загальної середньої освіти, професійному навчально-виховному закладі, професійно-технічному закладі, ЗВО.

### **6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

Словесні (розповідь, бесіда, дискусія, інструктаж, консультація, робота з науковими джерелами); Практичні методи (підготовка конспектів навчальних занять, наукових текстів, опрацювання матеріалів з різних джерел; розробка презентацій до лекцій та семінарських (практичних) занять, тестових завдань до семінарських (практичних) занять; розробка сценарію виховного заняття тощо).

Наочні методи (демонстрація, спостереження)

Інтерактивні методи (метод педагогічної реконструкції, моделювання і розв'язання професійних ситуацій; визначення та відстоювання заданої позиції, порівняння альтернативних позицій)

### **7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
-------------------------------	--------	---------------------	---------------------	-------------------

#### **7. Структура науково-педагогічної практики**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
<b><i>Модуль 1. Організація науково-педагогічної практики здобувача вищої освіти</i></b>			
1.1	Ознайомлення під час настановчої конференції з програмою практики, отримання завдань, рекомендацій, інформації про форми звітності тощо.	2	2
1.2	Складання індивідуального плану роботи	6	6
1.3	Аналіз нормативних документів про організацію освітнього процесу в закладах вищої освіти: Закони України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про освіту» (2017 р.), «Політика у сфері якості Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди», «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди», «Про освітню програму у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди».	2	2
	<b>Разом за модулем 1</b>	<b>10</b>	<b>10</b>
<b><i>Модуль 2. Науково-педагогічна діяльність здобувача вищої освіти</i></b>			

2.1	Аналіз ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014, навчальної та робочої програми дисциплін педагогічного циклу за предметною спеціалізацією. Вивчення досвіду педагогічної роботи викладачів кафедри освітології та інноваційної педагогіки..	10	10
2.2	Ознайомлення з вимогами до укладання навчально-методичної літератури до дисциплін, що розміщені на сайті Редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. Сковороди в розділі «Нормативна документація» [ <a href="http://hnpu.edu.ua/uk/division/normatyvna-dokumentaciya-redakciyno-vydavnychuuy-viddil">http://hnpu.edu.ua/uk/division/normatyvna-dokumentaciya-redakciyno-vydavnychuuy-viddil</a> ]. Ознайомлення з системою виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі	10	10
2.3	Опрацювання матеріалу для підготовки та проведення навчальних занять. Відвідування навчальних занять, що проводить керівник практики (лекцій – не менше 2; семінарських/практичних занять – не менше 2). Ознайомлення з платформою MOODLE, з рекомендаціями щодо роботи з платформою. Розроблення дидактичного супроводу навчальних дисциплін із використанням інноваційних педагогічних технологій, що використовуються у вищій школі.	10	10
2.4	Самостійне проведення фрагментів лекцій із одного з освітніх компонентів дисциплін педагогічного циклу за предметною спеціалізацією. Проведення залікової лекцій (бінарної, разом з науковим керівником). Розроблення презентації та тестових завдань до змісту лекції. Обговорення залікової лекції (протокол обговорення). Взаємовідвідування лекцій, що проводять одногрупники	10	10
2.5	Проведення фрагментів семінарських занять із одного з освітніх компонентів дисциплін педагогічного циклу за предметною спеціалізацією. Проведення залікового семінарського (бінарного, разом з науковим керівником) заняття відповідно до навчального плану дисципліни педагогічного циклу, що читає науковий керівник або інші співробітники кафедри. Розроблення	10	10

	<p>фрагменту семінарського заняття з застосуванням інтерактивних методів (круглого столу, рольової гри, кейс-аналізу тощо).</p> <p>Обговорення залікового заняття та складання відповідного протоколу.</p> <p>Взаємовідвідування семінарських занять, що проводять одногрупники</p>		
2.6	<p>Розробка сценарію та проведення кураторської години за планом куратора групи. Конспект кураторської години. Відвідування та аналіз виховних заходів, що проводять інші здобувачі-практиканти.</p> <p>Аналіз та розв'язання психолого-педагогічних ситуацій, що виникли або у процесі проходження практики, або були запропоновані для ознайомлення.</p>	15	15
2.7	<p>Вивчення досвіду науково-педагогічної діяльності провідних викладачів кафедри освітології та інноваційної педагогіки, чинних наукових шкіл та науково-дослідних лабораторій, що функціонують при кафедрі. Участь у засіданнях наукових лабораторій, шкіл, гуртка «Педагогіка і мистецтво». Аналіз плану роботи студентського наукового гуртка. Вибір теми й підготовка власного плану-конспекту одного із засідань наукового студентського гуртка з дисциплін педагогічного циклу. Розробка завдань до олімпіади із дисциплін педагогічного циклу (5 завдань різного рівня складності).</p>	15	15
2.8	<p>Консультації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з підготовки рефератів, тез, курсових проєктів; виступів із науковими повідомленнями на лекціях, семінарських заняттях, на засіданнях наукового гуртка, студентських конференціях тощо</p>	5	5
2.9	<p>Виконання завдань відповідно до теми своєї кваліфікаційної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- опрацювання матеріалів, що зберігаються в фондах бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, у репозиторії, на кафедрі та в культурних центрах;</li> <li>- укладання бібліографії до теми кваліфікаційної роботи;</li> <li>- опробування методів проведення науково-педагогічних</li> </ul>	10	10

	досліджень. Виклад результатів, здобутих у процесі проходження практики, у вигляді публікації		
	<b>Разом за модулем 2</b>	<b>95</b>	<b>95</b>
<b>Модуль 3. Підсумковий етап</b>			
3.1	Узагальнення отриманих на практиці результатів	5	5
3.2	Оформлення звітної документації	8	8
3.3	Захист результатів практики на підсумковій конференції	2	2
	<b>Разом за модулем 3</b>	<b>15</b>	<b>15</b>
	<b>Усього</b>	<b>120</b>	<b>120</b>

### Самостійна робота

№ з/п	Опис завдання	Час для виконання (год.)	Критерії оцінювання
1.	Написання індивідуального плану практики	5	оперування нормативними документами та навчальними планами, робочими програмами дисциплін кафедри; обсяг, ступінь самостійності виконання завдань практики; рівень володіння теоретичними знаннями та застосування їх на практиці; характер виконання запланованих заходів; правильність оформлення та розроблення навчально-методичних і дидактичних матеріалів; дотримання правил внутрішнього розпорядку роботи кафедри та викладача
2.	Розробка тестових завдань до семінарських (практичних) занять	5	валідність та надійність тесту; <ul style="list-style-type: none"> <li>• відповідність змісту лекції та робочої програми навчальної дисципліни;</li> <li>• оптимальність обсягу тестових завдань;</li> <li>• різноманіття видів тестових завдань за рівнем складності (розпізнавальні, репродуктивні, творчі);</li> <li>• використання тестових завдань різних форм (відкриті, закриті (вибір правильної відповіді, вибір альтернативної відповіді, встановлення відповідності, встановлення</li> </ul>

			правильної послідовності)) як офлайн, так і онлайн
3.	Підбір дидактичного матеріалу до лекції	10	відповідність дидактичним цілям, формі, методам організації роботи на занятті; ступінь ефективності застосування дидактичного матеріалу (природних, технічних, символічних); вплив дидактичних матеріалів на пізнавальну активність здобувачів освіти
4.	Картки аналізу відвідуваного навчального заняття	5	відповідність дидактичним цілям, формі, методам організації роботи на занятті; ступінь ефективності застосування дидактичного матеріалу (природних, технічних, символічних); рівень володіння викладачем навчальним матеріалом й характер його подання здобувачам вищої освіти
5.	Вибір теми та розробка плану-конспекту засідання наукового студентського гуртка	5	Актуальність теми, відповідність її сучасним проблемам педагогічної науки та практики; Використання новітніх цифрових інструментів та засобів; характер взаємодії учасників засідання наукового гуртка
6.	Розробка презентацій до лекцій та семінарських (практичних) занять	5	відповідність презентації змісту теми заняття; ступінь доповнення презентацією змісту повідомлення здобувача; дотримання вимог естетичного та технічного оформлення, орфографічного стандарту; оптимальна кількість слайдів; наявність графіків, таблиць, діаграм, анімації тощо.
7.	Виконання науково-дослідницького завдання	20	підбір анкет, методик тощо: відповідність темі; сучасність та своєчасність; ефективність отримання належної інформації, необхідних даних для дослідження; 2) підбір наукових джерел, їх систематизація та аналіз
8.	Написання звіту про проходження практики	5	відповідність індивідуальному плану практики;



		<p>всеохопленість напрямів роботи (організаційний, навчально-методичний, науковий);</p> <p>виокремлення труднощів, які виникали під час практики;</p> <p>логічність і ґрунтовність загальних висновків;</p> <p>своєчасність підготовки</p>
<b>Разом</b>		<b>60</b>

### 8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

#### Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
<b>A</b>	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
<b>B</b>	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
<b>FX</b>	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
<b>F</b>	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
<b>ФОРМА КОНТРОЛЮ</b>		залік

#### Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
Участь у настановчій конференції	5
Індивідуальний план проходження практики	5
Картки аналізу навчально-педагогічної діяльності	5
Звіт про проходження практики	5
Конспект лекційного заняття та розроблені матеріали до нього	10
Методична розробка семінарського заняття та розроблені тестові завдання до нього	10

Розробка плану-конспекту кураторської години	10
Аналіз та розв'язання психолого-педагогічної ситуації	5
Вибір теми та розробка плану-конспекту засідання наукового студентського гуртка, завдань до олімпіади з педагогіки,	5
Результати науково-дослідницької роботи (публікація у вигляді статті, тез тощо).	30
Представлення результатів науково-педагогічної практики на підсумковій конференції	10
<b>Разом</b>	<b>100</b>

## 9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

### Базова

1. Башкір О.І. «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів»: для здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії»: навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 93с.
2. Білик В.М., Друганова О.М., Кабанська Г.А. Методичні рекомендації до проведення науково-педагогічної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. – 33 с.
3. Друганова О.М. Роль і місце історико-педагогічних знань у системі професійно-педагогічної підготовки сучасного викладача вищої школи. *Наукові записки кафедри педагогіки : зб. наукових праць*. 2019. Вип. 44. С. 73 – 85
4. Друганова О.М. Мартиненко І.І. Кейс-технологія як ефективний спосіб підготовки сучасного викладача вищої школи. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2019, вип. 46. – С. 48 – 58
5. Друганова О.М. Троцько А.В. Проблема вдосконалення лекційних занять в університетах України: історико-педагогічний аспект *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 12 грудня 2019 р.). Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. X. : «Мітра», 2020. С. 76 – 80.
6. Зацерковний В. І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.  
[https://isp.kiev.ua/images/Page\\_Image/Library/Methodology\\_Zatserkovny\\_Tishayev\\_Demidov.pdf](https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf)
7. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.
8. Zhernovnykova O. A., Kalashnikova L. M., Zolotukhina S. T., Grineva V. M., Prokopenko A. I., Shcheblykina T.A. Higher School Pedagogy in Tables and Schemes: a Manual/ edit. L. D. Zelens'ka. Kharkiv, 2019. 263 p.

### Допоміжна

1. Вихрущ В.О., Гуменюк С.В., Вихрущ-Олексюк О.А. Психодидактика вищої школи: інноваційні методи навчання: навч. посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 280 с.
2. Вступ до освітології: навчальний посібник / Упорядники В.О. Огнев,юк, С.О. Сисоєва – Київ : ВП «Єдельвейс», 2017. – 382 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
4. Зеленська Л.Д. Викладач як суб'єкт інноваційних процесів у системі вищої освіти України. *Інженерні та освітні технології. Тематичний випуск «Сучасна вища освіта: реалії, проблеми, перспективи»*. Кременчук : КрНУ, 2017. Вип.4 (20). С. 63-68.
5. Зеленська Л.Д., Микитюк С.О., Куц Г.М. Педагогічна освіта України: протиріччя та шляхи виходу із кризи. *Новий колегіум*. №3. 2019. С. 33-38.
6. Зеленська Л.Д., Зеленський Б.Р. Теоретичні та методичні засади організації кооперативного навчання у закладах вищої освіти. *Інженерні та освітні технології*. Кременчук: КрНУ. 2019. №2. Т.7. С. 19-29
7. Збірник тестових завдань для діагностування та оцінювання навчальних досягнень здобувачів

освітнього ступеня "магістр" з навчальної дисципліни "Педагогіка"/ уклад.: Л.Д.Зеленська, Т.М.Собченко. Х.: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2017. 126с.

8. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. Суми. Університетська книга, 2017. 265 с.
9. Луначек В.Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник. 2-ге видання, випр.. та доп. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 220 с.

#### Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistuvishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>
2. Електронний архів (репозитарій) Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/>.
3. Інститут модернізації змісту освіти : сайт. URL: <https://imzo.gov.ua/natsionalna-osvitnya-elektronna-platforma/>.
4. Інститут модернізації змісту освіти : сайт. URL: <https://imzo.gov.ua/>.
5. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua/>.
6. Нова українська школа : веб-ресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/>.
7. Український центр оцінювання якості освіти : сайт. URL: <https://testportal.gov.ua/>.